

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΣΥΓΚΥΡΙΑΣ

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2010

- A. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΚΛΙΜΑ (ΕΛΛΑΔΑ – ΕΥΡ. ΕΝΩΣΗ – ΕΥΡΩΖΩΝΗ)**
- B. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ –ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ –ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ – ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ**
- Γ. ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΗ ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗ (ΕΛΛΑΔΑ – ΕΥΡ. ΕΝΩΣΗ – ΕΥΡΩΖΩΝΗ)**

11 Ιανουαρίου 2010

**Έρευνες Οικονομικής Συγκυρίας IOBE (DG ECFIN)
Δεκέμβριος 2010**

Το IOBE διεξάγει κάθε μήνα από το 1981 Έρευνες Οικονομικής Συγκυρίας στις επιχειρήσεις στους τέσσερις τομείς της οικονομίας και, από τον Μάιο του 2008, και στους καταναλωτές. Οι έρευνες αποτελούν μέρος του κοινού εναρμονισμένου προγράμματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης (DG ECFIN) και τα αποτελέσματά τους χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό του δείκτη οικονομικού κλίματος σε Ελλάδα και στις υπόλοιπες ευρωπαϊκές χώρες, ενώ δημοσιεύονται αναλυτικά στις εκδόσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι αναλύσεις που δημοσιεύονται κάθε μήνα με τη μορφή αυτής της έκδοσης στηρίζονται στα πρωτογενή, αναλυτικά στοιχεία για πάνω από 1000 επιχειρήσεις και αντιπροσωπευτικό δείγμα 1500 καταναλωτών, όπως προκύπτουν από τις έρευνες που διεξάγει αποκλειστικά και μόνο το IOBE για την Ελλάδα για λογαριασμό της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Επόμενο δελτίο συγκυρίας: **3 Φεβρουαρίου 2011**

A. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΚΛΙΜΑ: ΕΕ-27, ΕΥΡΩΖΩΝΗ, ΕΛΛΑΔΑ

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2010

ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ ΣΗΜΕΙΩΣΗ

Από τον Μάιο του 2010, τα στοιχεία των ερευνών των επιχειρήσεων για το οικονομικό κλίμα, ταξινομούνται πλέον σύμφωνα με τη νέα ταξινόμηση NACE Rev. 2 της Ευρωπαϊκής Ένωσης που αντιστοιχεί στην εθνική ΣΤΑΚΟΔ 08. Οι αλλαγές που έχουν γίνει, οδήγησαν σε αναταξινόμηση κάποιων επιχειρήσεων από τον ένα τομέα στον άλλο (π.χ. από υπηρεσίες σε εμπόριο, κτλ). Με δεδομένο ότι η Ευρ. Επιτροπή δεν αναθεώρησε τη χρονοσειρά προς τα πίσω, δημιουργείται ασυνέχεια στο δείκτη, η οποία κατά τη γνώμη μας είναι σημαντική. Ιδιαίτερα τα επίπεδα των δεικτών μπορεί να διαφέρουν αρκετά και να μην αντικατοπτρίζουν πραγματικές μεταβολές από τον ένα μήνα στον άλλο. Ως εκ τούτου, τα ευρωπαϊκά στοιχεία θα πρέπει να ερμηνευθούν με προσοχή και αυτόν το μήνα.

α) Ε.Ε.-27 – Ευρωζώνη: Σταθερά ανοδική η πορεία του οικονομικού κλίματος σε ΕΕ και Ευρωζώνη

Ο Δείκτης Οικονομικού Κλίματος συνεχίζει να βελτιώνεται και τον Δεκέμβριο, τόσο στην **Ευρωπαϊκή Ένωση** όσο και την **Ευρωζώνη** και διαμορφώνεται κατά 1,0 και 1,1 μονάδες αντίστοιχα υψηλότερα σε σχέση με τον Νοέμβριο, στις 106,1 και 106,2 μονάδες. Η ανοδική πορεία του δείκτη εκπορεύεται σε μεγάλο βαθμό από την έντονη ανάκαμψη που καταγράφεται σε Γερμανία και Γαλλία. Σε επίπεδο τομέων, στη **Βιομηχανία** σημειώνεται σημαντική βελτίωση κατά 3,6 μονάδες στην ΕΕ και 3,3 μονάδες στην Ευρωζώνη, ενώ έντονη ανάκαμψη καταγράφεται και στο **Λιανικό Εμπόριο**, τόσο στην Ευρωζώνη (+6,1 μονάδες), όσο και στην ΕΕ (+5,5 μονάδες), όπου ο σχετικός δείκτης αγγίζει την ιστορικά υψηλότερη τιμή του. Στις **Υπηρεσίες**, μετά την ισχυρή άνοδο του Νοεμβρίου, το κλίμα τον Δεκέμβριο επιδεινώνεται ελαφρά στην ΕΕ (-1,8) και λιγότερο στην Ευρωζώνη (-0,5), ενώ στις **Κατασκευές**, οι σχετικοί δείκτες παραμένουν σχετικά σταθεροί, σε πολύ χαμηλά όμως επίπεδα και στις δύο ζώνες. Τέλος, στην **Καταναλωτική Εμπιστοσύνη**, ο σχετικός δείκτης τον Δεκέμβριο περιορίζεται, περισσότερο στην ΕΕ (-1,6) και ηπιότερα στην Ευρωζώνη (-1,1). Αναλυτικότερα:

- Στη **Βιομηχανία**, ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών διαμορφώνεται στις +4,0 μονάδες σε ΕΕ και Ευρωζώνη. Οι *προβλέψεις για την εξέλιξη της παραγωγής* αυξάνονται 4-5 μονάδες και στις δύο ζώνες, ενώ περιορίζονται εξίσου σε ΕΕ και Ευρωζώνη και οι αρνητικοί δείκτες των *εκτιμήσεων για τα επίπεδα παραγγελιών*. Τέλος, οι *εκτιμήσεις για τα αποθέματα* περιορίζονται οριακά και στις δύο ζώνες, ενώ στην Ευρωζώνη ο σχετικός δείκτης λαμβάνει πλέον αρνητική τιμή.
- Στις **Υπηρεσίες**, οι σχετικοί δείκτες περιορίζονται στις 6,1 και 9,8 μονάδες αντίστοιχα σε ΕΕ και Ευρωζώνη. Οι *εκτιμήσεις των επιχειρήσεων για την τρέχουσα δραστηριότητά τους*

χάνουν πάνω από 2 μονάδες στην ΕΕ, ενώ στην Ευρωζώνη παραμένουν σταθερές. Πτώση καταγράφεται και στις *εκτιμήσεις για την τρέχουσα ζήτηση*, εντονότερη στην ΕΕ, ενώ οι *προβλέψεις των επιχειρήσεων για τη βραχυπρόθεσμη εξέλιξη της ζήτησης* περιορίζονται οριακά στην ΕΕ και παραμένουν στα ίδια επίπεδα στην Ευρωζώνη.

- Στο **Λιανικό Εμπόριο**, οι σχετικοί δείκτες αυξάνονται στις 8,0 και 4,6 μονάδες αντίστοιχα σε ΕΕ και Ευρωζώνη. Οι *εκτιμήσεις για την τρέχουσα επιχειρηματική δραστηριότητα* κερδίζουν πάνω από 10 μονάδες και στις δύο ζώνες, ενώ στα *αποθέματα*, καταγράφεται ήπια αποκλιμάκωση, ελαφρώς μεγαλύτερη στην ΕΕ. Ως προς τις *προβλέψεις για τις πωλήσεις τους επόμενους μήνες*, αυτές βελτιώνονται επίσης, περισσότερο στην Ευρωζώνη.
- Στις **Κατασκευές**, οι σχετικοί ευρωπαϊκοί μέσοι όροι διαμορφώνονται εκ νέου στις -28,0 και -26,2 μονάδες αντίστοιχα σε ΕΕ και Ευρωζώνη. Από τα επιμέρους στοιχεία δραστηριότητας, στα ίδια επίπεδα παραμένουν τόσο οι *προβλέψεις για το επίπεδο των εργασιών* σε ΕΕ και Ευρωζώνη, όσο και οι *προβλέψεις για την απασχόληση το επόμενο 12μηνο* και στις δύο ζώνες.

Πίνακας 1: Δείκτες Οικονομικού Κλίματος (1990-2008=100, εποχικά εξομαλυμένα στοιχεία)

	2001-2009			Μ.Ο έτους								
	Min	Max	M.O	2005	2006	2007	2008	2009				
ΕΕ-27	68,0 Φεβ-09	113,9 Ιουν-07	99,2	100,94	108,20	111,12	93,52	79,87				
Ευρωζώνη	70,6 Φεβ-09	112,0 Μαι-07	98,4	99,57	107,24	109,18	93,53	80,78				
Ελλάδα	60,4 Μαρ-09	113,1 Απρ-04	97,4	94,13	103,58	107,86	93,40	70,63				
2009												
	I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	O	N	Δ
ΕΕ-27	70,3	68,2	68,0	71,1	74,3	77,1	80,5	85,4	87,0	90,0	91,5	95,0
Ευρωζώνη	72,7	71,2	70,6	73,0	75,6	78,3	80,8	84,8	86,7	89,6	91,9	94,1
Ελλάδα	69,4	63,1	60,4	63,0	65,3	72,3	70,7	72,3	75,7	81,8	77,7	75,9
2010												
	I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	O	N	Δ
ΕΕ-27	97,2	97,6	99,8	101,9	100,2	100,3	102,1	103,2	103,6	103,9	105,1	106,1
Ευρωζώνη	96,0	95,9	97,9	100,6	98,4	98,9	101,1	102,3	103,2	103,8	105,1	106,2
Ελλάδα	76,1	72,4	69,6	69,1	61,9	63,8	66,3	67,9	66,6	67,3	67,0	65,6

Σημείωση: Ο Δείκτης Οικονομικού Κλίματος (1990-2008=100) υπολογίζεται με βάση τους επιμέρους Δείκτες Επιχειρηματικών Προσδοκιών στη Βιομηχανία, τις Κατασκευές, το Λιανικό Εμπόριο και τις Υπηρεσίες, καθώς και το Δείκτη Εμπιστοσύνης στους Καταναλωτές. Επίσης θα πρέπει να σημειωθεί ότι τον Μάιο δημιουργείται ασυνέχεια στα στοιχεία λόγω υιοθέτησης της κωδικοποίησης NACE 2.

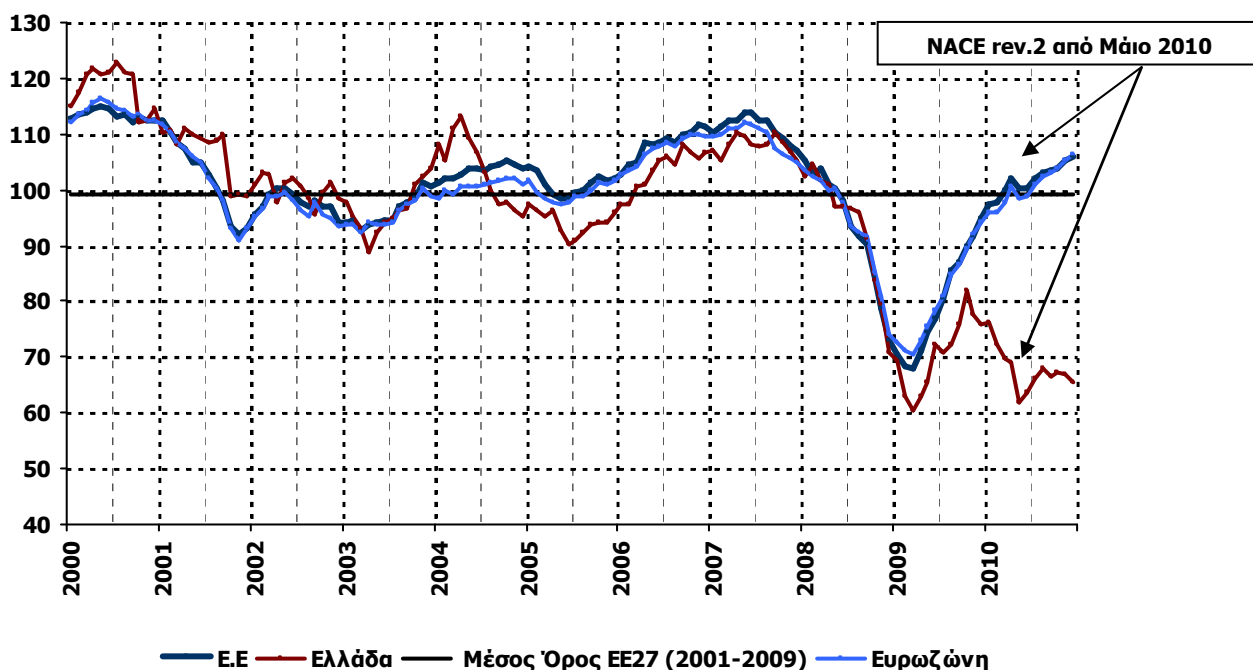
Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, DG Ecfín

- Ο **Δείκτης Καταναλωτικής Εμπιστοσύνης** διαμορφώνεται στις -12,1 και -11,0 μονάδες στην ΕΕ και στην Ευρωζώνη αντίστοιχα. Οι αρνητικές προβλέψεις των καταναλωτών για την *οικονομική κατάσταση του νοικοκυριού τους το επόμενο 12μηνο* περιορίζονται οριακά και στις δύο ζώνες, ενώ οι *προβλέψεις για την οικονομική κατάσταση της χώρας* επιδεινώνονται, περισσότερο στην Ευρωζώνη. Η *πρόθεση για*

αποταμίευση το επόμενο 12μηνο χάνει από 2 μονάδες περίπου σε ΕΕ και Ευρωζώνη, ενώ τέλος, οι προβλέψεις των καταναλωτών για την εξέλιξη της ανεργίας αυξάνονται οριακά στην ΕΕ και περισσότερο στην Ευρωζώνη.

- Τέλος, ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στις **Χρηματοοικονομικές Υπηρεσίες** – ο οποίος δεν περιλαμβάνεται στο δείκτη οικονομικού κλίματος – αυξάνεται περαιτέρω τον Δεκέμβριο, τόσο στην ΕΕ, όσο και την Ευρωζώνη, κατά 7 και 5,5 μονάδες περίπου αντίστοιχα, στις +23,7 και +25,5 μονάδες. Ο δείκτης των εκτιμήσεων για την *τρέχουσα κατάσταση των επιχειρήσεων* κερδίζει έδαφος, περισσότερο στην Ευρωζώνη, ενώ ανοδικά κινούνται και στις δύο ζώνες και οι εκτιμήσεις για την *τρέχουσα εξέλιξη της ζήτησης*. Τέλος, η εξέλιξη στις *προβλέψεις της ζήτησης στο επόμενο τρίμηνο* αυξάνονται κατά 8 μονάδες στην ΕΕ και πολύ ηπιότερα στην Ευρωζώνη.

Διάγραμμα 1: Δείκτες Οικονομικού Κλίματος Ε.Ε-27 και Ελλάδα
(1990-2008=100, εποχικά εξομαλυμένα στοιχεία)

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, DG Ecfm

Το κλίμα βελτιώνεται και πάλι στην πλειονότητα των χωρών της ΕΕ σε σχέση με τον Νοέμβριο, ενώ από τα μεγαλύτερα κράτη, μόνο η Ισπανία σημειώνει κάμψη στο σχετικό δείκτη (-0,9). Από τις υπόλοιπες χώρες, την υψηλότερη άνοδο καταγράφει η Γαλλία (+2,5), η Ολλανδία (+2,4), η Γερμανία (+1,5) και η Πολωνία (+1,3), ενώ στην Ιταλία (+0,8) και το Ην. Βασίλειο (+0,7), η ανάκαμψη είναι ηπιότερη. Επιπλέον, στην Γερμανία, την Γαλλία, το Ην. Βασίλειο, την Ολλανδία και την Πολωνία, ο δείκτης οικονομικού κλίματος βρίσκεται πάνω από τους αντίστοιχους μακροχρόνιους μέσους όρους του.

β) Ελλάδα: Επιδείνωση του κλίματος, μεγάλη απαισιοδοξία στους καταναλωτές

Ο Δείκτης Οικονομικού Κλίματος στην Ελλάδα σημειώνει περαιτέρω υποχώρηση τον Δεκέμβριο και διαμορφώνεται στις 65,6 μονάδες (από 67,3), με την εικόνα πάντως στους επιμέρους τομείς της οικονομίας να είναι μικτή: στη Βιομηχανία ο σχετικός δείκτης υποχωρεί, ενώ στις Υπηρεσίες και το Λιανικό Εμπόριο, το κλίμα βελτιώνεται. Στις Κατασκευές από την άλλη πλευρά, σημειώνεται έντονη πτώση, με το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται σε ιστορικά χαμηλά επίπεδα, ενώ και η καταναλωτική εμπιστοσύνη αγγίζει νέο ιστορικά χαμηλό ρεκόρ. **Η γενικευμένη δυσaréσκεια για την πορεία της οικονομίας διατηρείται, αν και φαίνεται στο τέλος του έτους να επηρεάζει περισσότερο την πλευρά της ζήτησης. Έτσι οι επιπτώσεις της κρίσης, η διαδικασία προσαρμογής στα νέα οικονομικά δεδομένα που αυτή επιφέρει, αλλά κυρίως ο φόβος για την εξάπλωση της ανεργίας οδηγεί σε εξαιρετικά δυσμενείς προβλέψεις τους Έλληνες καταναλωτές. Ταυτόχρονα δεν έχει περιοριστεί η ανασφάλεια σχετικά με την ανάγκη για επιπρόσθετα μέτρα δημοσιονομικής προσαρμογής, ενώ δεν φαίνεται να δημιουργείται ακόμα η πεποίθηση ότι η αποτελεσματικότητα αυτών των μέτρων μπορεί να επιτρέψει σταδιακή ανάκαμψη της οικονομίας εντός του 2011.** Αναλυτικότερα:

- στη **Βιομηχανία**, οι *προβλέψεις της παραγωγής* επιδεινώνονται, ενώ αντίθετα οι αρνητικές *εκτιμήσεις για το τρέχον επίπεδο της ζήτησης και των παραγγελιών* βελτιώνονται. Τέλος, οι *εκτιμήσεις για τα αποθέματα* παραμένουν στα ίδια επίπεδα.
- στις **Υπηρεσίες**, καταγράφεται σημαντική βελτίωση στις *εκτιμήσεις για το τρέχον επίπεδο εργασιών* και στις *εκτιμήσεις των επιχειρήσεων για την τρέχουσα πορεία της ζήτησης*, ενώ και στις *προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη πορεία της ζήτησης* σημειώνεται άνοδος, αν και ηπιότερη.
- στο **Λιανικό Εμπόριο**, όλοι οι επιμέρους δείκτες ανακάμπτουν: οι *εκτιμήσεις για τις τρέχουσες πωλήσεις*, αλλά και οι *εκτιμήσεις των αποθεμάτων* καταγράφουν βελτίωση, η οποία όμως είναι εντονότερη στις *προβλέψεις για την εξέλιξη των πωλήσεων το επόμενο τρίμηνο*.
- στις **Κατασκευές**, σημειώνεται έντονη κάμψη των *εκτιμήσεων για το επίπεδο προγράμματος εργασιών* των επιχειρήσεων, με ταυτόχρονη κατακόρυφη πτώση στις *προβλέψεις για την απασχόληση* του τομέα.
- στην **Καταναλωτική Εμπιστοσύνη**, μετά τη μικρή βελτίωση του Νοεμβρίου, τον Δεκέμβριο όλοι οι δείκτες επιδεινώνονται σημαντικά. Οι *προβλέψεις των νοικοκυριών για την οικονομική τους κατάσταση* και την *οικονομική κατάσταση της χώρας*, αλλά και η *πρόθεση για αποταμίευση στο επόμενο 12-μηνο*, καταγράφουν νέα ιστορικά χαμηλά ρεκόρ, ενώ και οι *προβλέψεις για την ανεργία* ενισχύονται σημαντικά.

B. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ - ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ - ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ - ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2010

1. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ: Στο χαμηλότερο επίπεδο του έτους οι επιχειρηματικές προσδοκίες

Ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στη **Βιομηχανία** «κλείνει» για το 2010 στα χαμηλότερα επίπεδα του έτους, στις 71,3 μονάδες (από 74,6 μονάδες), αλλά ουσιαστικά στα περυσινά επίπεδα. **Αν και οι πολύ αρνητικές εκτιμήσεις για την τρέχουσα ζήτηση εξωτερικού και εσωτερικού, αλλά και οι εκτιμήσεις για τις εξαγωγές αμβλύνονται ελαφρώς το τελευταίο τρίμηνο, η νέα πτώση του δείκτη προέρχεται κυρίως από τις επιδεινούμενες προβλέψεις για την παραγωγή στο επόμενο διάστημα.** Συγκεκριμένα, από τα επιμέρους στοιχεία δραστηριότητας που συνδιαμορφώνουν το συνολικό δείκτη, οι *εκτιμήσεις των επιχειρήσεων για το τρέχον επίπεδο παραγγελιών και ζήτησης* επανέρχονται σε τροχιά ανόδου όμως από την άλλη πλευρά, το ελλειμματικό ισοζύγιο στις *προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη εξέλιξη της παραγωγής* υπερτριπλασιάζεται, συμβάλλοντας έτσι στην περαιτέρω πτώση του συνολικού δείκτη, ενώ και οι *εκτιμήσεις για το επίπεδο των αποθεμάτων* ενισχύονται. Αναλυτικότερα:

α) Οι πολύ αρνητικές εκτιμήσεις των επιχειρήσεων **για το επίπεδο παραγγελιών και ζήτησης**, αμβλύνονται ελαφρώς τον Δεκέμβριο, με το σχετικό αρνητικό ισοζύγιο να περιορίζεται ελαφρά στις -48 μονάδες (από -51). Πάντως, σταθερά πάνω από τις μισές επιχειρήσεις του τομέα (55% από 54%) κρίνουν ότι οι παραγγελίες τους βρίσκονται σε χαμηλά για την εποχή επίπεδα, με το 5% να δηλώνει το αντίθετο.

β) Μεγάλη κάμψη καταγράφουν οι **προβλέψεις για την εξέλιξη της παραγωγής τους προσεχώς 3-4 μήνες**, οι οποίες όμως είχαν μια σχετικά σταθερή πορεία καθόλη τη διάρκεια του έτους, με τον αντίστοιχο δείκτη να διαμορφώνεται στις -18 μονάδες (από -5 μονάδες). Μία στις δέκα επιχειρήσεις (από 24%) προβλέπει πτώση της παραγωγής της το επόμενο τρίμηνο, όταν το ποσοστό που αναμένει άνοδο περιορίζεται ταυτόχρονα στο 12% (από 18%).

γ) Οι εκτιμήσεις για το τρέχον ύψος των **αποθεμάτων** διογκώνονται οριακά, με το σχετικό ισοζύγιο να διαμορφώνεται στις +16 μονάδες, καθώς περίπου το ¼ των επιχειρήσεων δηλώνει και πάλι ότι τα αποθέματά του είναι υψηλά για την εποχή.

δ) Οι **εκτιμήσεις για τις παραγγελίες και τη ζήτηση εξωτερικού** καταγράφουν την ίδια τάση με την αντίστοιχη στην εγχώρια αγορά, με το σχετικό ελλειμματικό ισοζύγιο να κερδίζει 3 μονάδες και να διαμορφώνεται στις -23 μονάδες. Από τις επιχειρήσεις του τομέα, το 12% (από 10%) δηλώνει ότι τα επίπεδα των παραγγελιών του είναι υψηλά για την εποχή, ενώ ένα σταθερό 36% αναφέρει το αντίθετο.

ε) Μικρή εξασθένηση σημειώνεται στις **προβλέψεις για τις εξαγωγές τους προσεχείς μήνες**, με το σχετικό ισοζύγιο να διαμορφώνεται οριακά χαμηλότερα, πάντα θετικό, στις +4 μονάδες (από +6). Το 1/5 των επιχειρήσεων του τομέα προβλέπει ανοδική πορεία των εξαγωγών του το επόμενο τρίμηνο, ενώ εκείνοι που αναμένουν μείωση παραμένουν στο 16%.

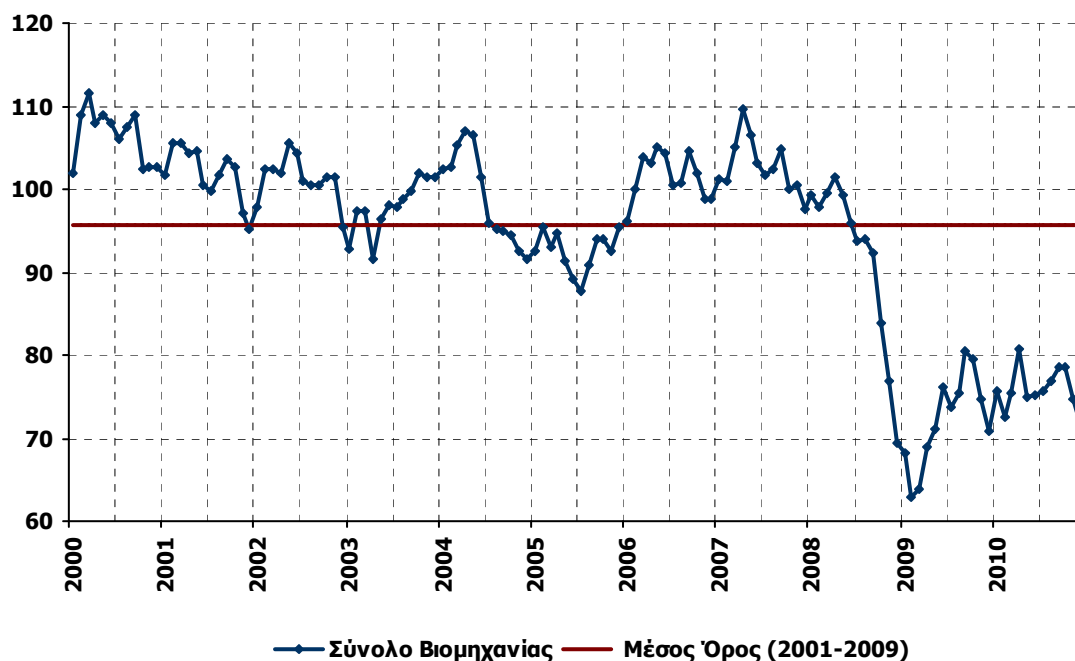
Πίνακας 2: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στη Βιομηχανία

		2001-2009			Μ.Ο έτους						
		Min	Max	M.O	2005	2006	2007	2008	2009		
Βιομηχανία (1996-2006=100)		62,8	109,5	95,7	92,6	101,5	102,8	91,9	72,1		
		<i>Φεβ-09</i>	<i>Απρ-07</i>								
2009											
I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	O	N	Δ
68,2	62,8	63,8	68,9	70,9	76,0	73,8	75,5	80,4	79,4	74,8	71,0
2010											
I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	O	N	Δ
75,8	72,6	75,3	80,6	74,9	75,3	75,8	76,9	78,4	78,5	74,6	71,3

Σημείωση: Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών υπολογίζεται με βάση τις προοπτικές για την παραγωγή, τις εκτιμήσεις για το ύψος των αποθεμάτων και τις εκτιμήσεις για τη συνολική ζήτηση.

Πηγή: IOBE

Διάγραμμα 2: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στη Βιομηχανία (1996-2006=100)

Πηγή: IOBE

στ) Οι ενισχυμένες προβλέψεις για πτώση της παραγωγής το επόμενο τρίμηνο επηρεάζουν αρνητικά και τις **προβλέψεις για τις πωλήσεις τους προσεχείς μήνες**, με το σχετικό ισοζύγιο να ξαναγίνεται αρνητικό, φθάνοντας τις -12 μονάδες. Αντίθετα, οι **εκτιμήσεις των επιχειρήσεων για τις τρέχουσες πωλήσεις** κινούνται θετικά τον Δεκέμβριο, με το σχετικό δείκτη να παραμένει ελλειμματικός, αλλά να περιορίζεται κατά 8 μονάδες, στις -12.

ζ) Παρά το δυσμενέστερο κλίμα, οι **μήνες εξασφαλισμένης παραγωγής** διευρύνονται εκ νέου και διαμορφώνονται πάνω από το φετινό μέσο όρο, στους 4,2 (από 3,9), ενώ σταθερά

στο 69%, ελαφρώς πάνω από το φετινό μέσο όρο, παραμένει το **ποσοστό χρησιμοποίησης εργοστασιακού δυναμικού**.

η) Οι **προβλέψεις για την απασχόληση** του τομέα, παραμένουν δυσοίωνες με το σχετικό ισοζύγιο να διαμορφώνεται στις -20 μονάδες, στο φετινό μέσο όρο.

θ) Σε σχέση με τις **τιμές**, τον Δεκέμβριο η τάση αλλάζει προς αύξηση τιμών, αν και εντελώς οριακά όπως άλλωστε τον προηγούμενο μήνα: το 17% των επιχειρήσεων αναμένει ανοδική πορεία τιμών, ενώ ένα 15% πτώση τους το επόμενο διάστημα.

ι) Τέλος, στο τριμηνιαίο ερώτημα σχετικά με την **ανταγωνιστική θέση των επιχειρήσεων** στις αγορές στις οποίες δραστηριοποιούνται, οι εκτιμήσεις βελτιώνονται περαιτέρω σε σχέση με τη μέτρηση Σεπτεμβρίου για την εγχώρια αγορά, παραμένουν όμως αμετάβλητες ως προς τις αγορές της ΕΕ και επιδεινώνονται ελαφρά ως προς τις αγορές στον υπόλοιπο κόσμο.

Σε σχέση με τις επιμέρους κατηγορίες, η πτώση του συνολικού δείκτη εκπορεύεται από τη μείωση των προσδοκιών στα Ενδιάμεσα αγαθά, αφού τόσο στα Κεφαλαιουχικά, όσο και στα Καταναλωτικά αγαθά, οι σχετικοί δείκτες βελτιώνονται. Αναλυτικότερα:

Στα **Καταναλωτικά Αγαθά**, ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών κερδίζει έδαφος τον Δεκέμβριο και διαμορφώνεται στις 74,8 μονάδες (από 73), ελαφρώς όμως χαμηλότερα σε σχέση με την αντίστοιχη περσινή επίδοσή του (76,4 μονάδες). Είναι οι προβλέψεις για την πορεία της παραγωγής το επόμενο τρίμηνο οι οποίες επιδεινώνονται περαιτέρω, με το σχετικό αρνητικό ισοζύγιο να διευρύνεται στις -13 μονάδες (από -8). Η πτώση αυτή όμως αντισταθμίζεται από την άνοδο στις εκτιμήσεις για τα επίπεδα των παραγγελιών και της εγχώριας ζήτησης (στις -42 από τις -46 μονάδες το σχετικό ισοζύγιο), αλλά και τις εκτιμήσεις για τα αποθέματα, οι οποίες υποδηλώνουν μεγαλύτερη ρευστοποίηση. Από τα υπόλοιπα στοιχεία, σημαντικά βελτιωμένες εμφανίζονται οι εκτιμήσεις για τις τρέχουσες πωλήσεις, ενώ ήπια άνοδο σημειώνουν και οι εκτιμήσεις για τις τρέχουσες παραγγελίες και τη ζήτηση εξωτερικού. Ως προς την απασχόληση, η ανοδική τροχιά του προηγούμενου διμήνου ανακόπτεται, αφού το σχετικό ισοζύγιο χάνει 4 μονάδες και διαμορφώνεται στις -18, ενώ σε σχέση με τις τιμές, υπερτερούν ελαφρά οι επιχειρήσεις που προβλέπουν αποκλιμάκωση. Τέλος, στο τριμηνιαίο ερώτημα για την ανταγωνιστική θέση των επιχειρήσεων, καταγράφεται ήπια βελτίωση στις εκτιμήσεις τους προς όλες τις αγορές σε σχέση με τη μέτρηση Σεπτεμβρίου.

Ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στα **Κεφαλαιουχικά Αγαθά** βελτιώνεται για τρίτο διαδοχικό μήνα και διαμορφώνεται στις 64 μονάδες (από 60,3), ελαφρώς υψηλότερα του φετινού μέσου όρου (63 μονάδες), αλλά όχι και της αντίστοιχης περσινής τιμής του (74,1 μονάδες). Από τα επιμέρους στοιχεία δραστηριότητας που συναπαρτίζουν το δείκτη, σημαντική ανάκαμψη σημειώνουν οι εκτιμήσεις για τις τρέχουσες παραγγελίες και τη ζήτηση, με το σχετικό έντονα αρνητικό ισοζύγιο να κερδίζει 16 μονάδες (στις -58), αλλά και οι προβλέψεις για την παραγωγή τους προσεχείς μήνες, όπου και εδώ όμως ο σχετικός δείκτης παραμένει πολύ χαμηλός (στις -29 από -36 μονάδες). Αντίθετα, τα αποθέματα διογκώνονται, αφού ένα 35% (από 27%) δηλώνει ότι αυτά βρίσκονται σε υψηλά για την εποχή επίπεδα. Βελτίωση

καταγράφεται και στις εκτιμήσεις για τις παραγγελίες και τη ζήτηση εξωτερικού, αλλά και τις τρέχουσες και μελλοντικές πωλήσεις, παρόλο που τα σχετικά ισοζύγια παραμένουν ελλειμματικά. Οι προβλέψεις για εξαγωγές ενισχύονται σημαντικά, ενώ οι προβλέψεις για την απασχόληση του κλάδου, μετά από ένα τρίμηνο σταθερότητας, σημειώνουν ήπια βελτίωση (στις -30 από -36 μονάδες το σχετικό ισοζύγιο). Σχετικά με τις τιμές, κυριαρχούν οι προβλέψεις μείωσης έναντι των προβλέψεων ανόδου, όμως επτά στις δέκα επιχειρήσεις αναμένουν σταθερότητα. Τέλος, στο ερώτημα για την ανταγωνιστική θέση των επιχειρήσεων, καταγράφεται σημαντική άνοδος προς όλες τις αγορές.

Πτώση 8 μονάδων σημειώνουν οι επιχειρηματικές προσδοκίες στα **Ενδιάμεσα Αγαθά**, με το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται στις 69,8 μονάδες, χαμηλότερα του φετινού μέσου όρου (77,3 μονάδες), αλλά υψηλότερα της αντίστοιχης περσινής τιμής (63,8 μονάδες). Από τα στοιχεία που συνδιαμορφώνουν το δείκτη, είναι η έντονη πτώση στις προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη εξέλιξη της παραγωγής του κλάδου, όπου το σχετικό ισοζύγιο διαμορφώνεται στη χειρότερη επίδοση από τον Μάρτιο του 2009 (στις -19 μονάδες), αλλά και η σημαντική διεύρυνση των εκτιμήσεων για το ύψος των αποθεμάτων, οι οποίες ωθούν το δείκτη προς τα κάτω. Οι εκτιμήσεις για τις τρέχουσες παραγγελίες και τη ζήτηση επιδεινώνονται οριακά, με το σχετικό ισοζύγιο να παραμένει έντονα ελλειμματικό (-53 μονάδες). Από τους υπόλοιπους δείκτες οι περισσότεροι επιδεινώνονται, με εξαίρεση όμως τις εκτιμήσεις για τις τρέχουσες πωλήσεις, την παραγωγή και τις εξαγωγές. Μικρή πτώση καταγράφουν και οι προβλέψεις για την απασχόληση του κλάδου (στις -21 από -19 μονάδες ο σχετικός δείκτης), ενώ παρά τις δυσμενείς προβλέψεις για τη ζήτηση, οι πληθωριστικές προσδοκίες επικρατούν και πάλι έναντι των προβλέψεων μείωσης τιμών. Τέλος, σε σχέση με τον Σεπτέμβριο, οι εκτιμήσεις των επιχειρήσεων για την ανταγωνιστική τους θέση υποδηλώνουν επιδείνωση σε όλες τις αγορές.

2. ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ: Κατακόρυφη πτώση επιχειρηματικών προσδοκιών, μεγάλη επιδείνωση στο πρόγραμμα εργασιών

Ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις Κατασκευές καταγράφει κατακόρυφη πτώση 24 μονάδων και διαμορφώνεται τον Δεκέμβριο σε νέα ιστορικά χαμηλή τιμή, στις 32,2 μονάδες. **Η επιδείνωση των προσδοκιών του τομέα συνεχίζεται, εκπορευόμενη τόσο από τις Κατασκευές Δημοσίων Έργων, όσο και από τις Ιδιωτικές Κατασκευές. Είναι όμως η εικόνα στασιμότητας στις Κατασκευές Κατοικιών που συμβάλλει περισσότερο στην καταβάρθρωση του δείκτη. Έτσι συνολικά το 2010 καταγράφεται ως η χειρότερη χρονιά για τον κλάδο για πάνω από μια 15ετία, με τα προβλήματα ρευστότητας να έχουν επηρεάσει ιδιωτικά, αλλά και Δημόσια έργα.** Από τα στοιχεία που συναπαρτίζουν το συνολικό δείκτη, ο δείκτης για τις *προβλέψεις για το πρόγραμμα εργασιών των επιχειρήσεων* σημειώνει «βουτιά» 20 μονάδων και διαμορφώνεται στις -69 μονάδες, εξέλιξη ανάλογη με εκείνη του δείκτη των *προβλέψεων για την απασχόληση*. Επιπρόσθετα, οι ήδη αρνητικές εκτιμήσεις των επιχειρήσεων για την τρέχουσα πορεία των εργασιών τους επιδεινώνονται κατά 40 μονάδες, με το σχετικό ισοζύγιο να διαμορφώνεται σε ιστορικά χαμηλές τιμές, στις -68 μονάδες. Οι προβλέψεις για τις τιμές εξακολουθούν να αντανακλούν μείωση με το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται στις -41 μονάδες, παρόλο που το ¼ των

επιχειρήσεων αναμένει άνοδο. Οι μήνες εξασφαλισμένης δραστηριότητας περιορίζονται στους 14 (από 15). Τέλος, μόλις το 4% των επιχειρήσεων δηλώνει ότι η επιχειρηματική λειτουργία του διεξάγεται ομαλά, ενώ το 48% αναφέρει ως σημαντικότερο εμπόδιο την ανεπαρκή χρηματοδότηση, το 39% τη χαμηλή ζήτηση, ενώ ένα 9% επισημαίνει παράγοντες που συνδέονται με τη γενική οικονομική κατάσταση της χώρας και την ύφεση, την κρατική ανεπάρκεια και γραφειοκρατία, την υψηλή φορολογία, τις μεγάλες εκπτώσεις, τον έντονο ανταγωνισμό, την αναστολή των δημόσιων έργων, τη στάση πληρωμών από το Δημόσιο κ.α.

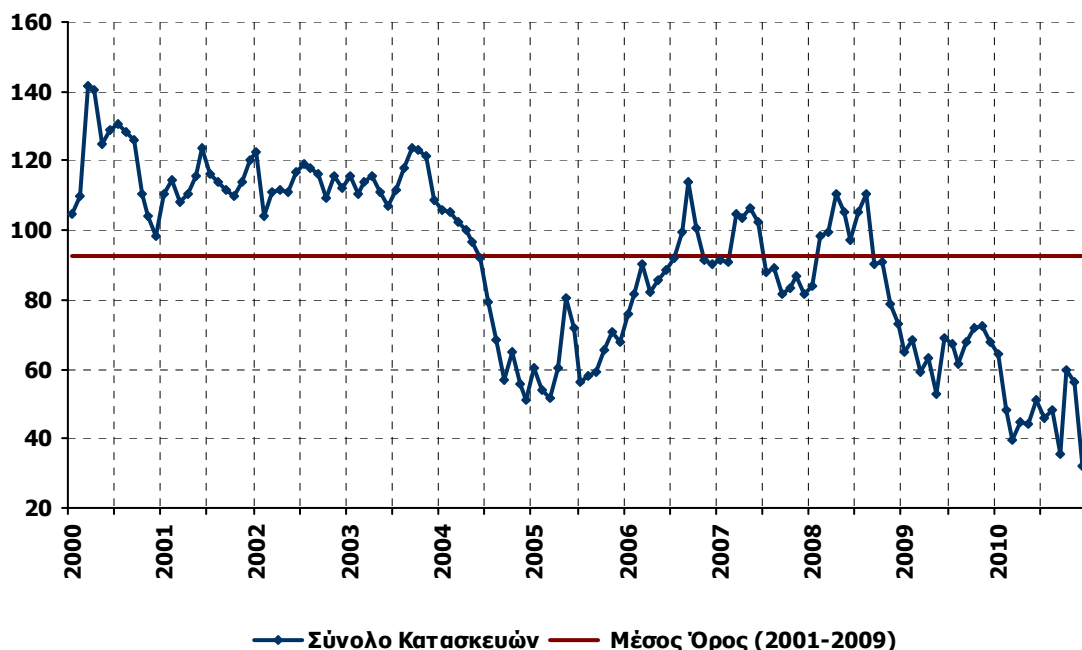
Πίνακας 3: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις Κατασκευές

			2001-2009	Μ.Ο έτους							
	Min	Max	Μ.Ο	2005	2006	2007	2008	2009			
Κατασκευές (1996-2006=100)	32,2	123,8	92,4	63,0	91,1	92,5	95,3	65,5			
	Δεκ-10	Σεπ-03									
2009											
I	Φ	Μ	Α	Μ	I	I	Α	Σ	Ο	N	Δ
65,0	68,3	59,1	63,0	52,8	69,0	67,4	61,5	67,6	71,6	72,4	68,1
2010											
I	Φ	Μ	Α	Μ	I	I	Α	Σ	Ο	N	Δ
64,1	48,5	39,7	44,6	44,0	51,1	46,1	48,0	35,5	59,7	56,1	32,2

Σημείωση: Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών υπολογίζεται με βάση τις εκτιμήσεις για το πρόγραμμα των εργασιών και τις προβλέψεις για την απασχόληση.

Πηγή: IOBE

Διάγραμμα 3: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις Κατασκευές (1996-2006=100)

Πηγή: IOBE

Από τους επιμέρους δείκτες, η υποχώρηση στις προσδοκίες είναι έντονη, τόσο στις Κατασκευές Δημοσίων Έργων, όσο και στις Ιδιωτικές Κατασκευές. Αναλυτικότερα:

Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στις **Ιδιωτικές Κατασκευές** «χάνει» 28 μονάδες, και διαμορφώνεται στις 30,2 μονάδες, σε νέα ιστορικά χαμηλή επίδοση. Το κλίμα απογοήτευσης εκπορεύεται κατά κύριο λόγο από την σχεδόν ομόφωνη απαισιοδοξία στις Κατασκευές

Κατοικιών (ο δείκτης μόλις στις 9,9 μονάδες). Από τα επιμέρους στοιχεία δραστηριότητας, οι αρνητικές προβλέψεις για το επίπεδο προγράμματος εργασιών, αλλά και οι αντίστοιχες για την απασχόληση διευρύνονται στις -70 και -68 μονάδες αντίστοιχα (από -39 και -40 αντίστοιχα), ενώ κατακόρυφη πτώση σημειώνουν και οι ήδη πολύ αρνητικές εκτιμήσεις για την τρέχουσα πορεία των εργασιών. Οι μήνες εξασφαλισμένης δραστηριότητας υποχωρούν σε μόλις 6,7, ενώ ως προς τις τιμές, οι μισές επιχειρήσεις αναμένουν περαιτέρω πτώση. Τέλος, το 95% των επιχειρήσεων αναφέρει προσκόμματα στην επιχειρηματική του λειτουργία του, λόγω χαμηλής ζήτησης (55%) και ανεπαρκούς χρηματοδότησης (25%).

Οι επιχειρηματικές προσδοκίες στις **Κατασκευές Δημοσίων Έργων**, καταβαρυνώνονται επίσης τον Δεκέμβριο, με το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται κατά 20 μονάδες χαμηλότερα, στις 33,3 μονάδες, σε μία από τις ιστορικά χαμηλότερες τιμές του. Πάνω από επτά στις δέκα επιχειρήσεις προβλέπουν πτώση στο επίπεδο εργασιών τους το επόμενο τρίμηνο, ενώ μόλις ένα 4% αναμένει άνοδο. Ανάλογες είναι οι εξελίξεις και στους υπόλοιπους δείκτες δραστηριότητας, αφού τόσο οι προοπτικές για την απασχόληση του κλάδου, όσο και οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα πορεία των εργασιών των επιχειρήσεων, είναι πολύ αρνητικές (ισοζύγια περί τις -70 μονάδες). Πάντως οι μήνες εξασφαλισμένης δραστηριότητας παραμένουν σχεδόν στα ίδια επίπεδα (16,3 από 16,2 μήνες), αν και αυτό που κυρίως συμβαίνει είναι χαμηλότεροι ρυθμοί εκτέλεσης των σχετικών εργασιών. Σχεδόν όλες (97%) οι επιχειρήσεις αναφέρουν εμπόδια στην επιχειρηματική τους λειτουργία, τα οποία συνδέονται κυρίως με την ανεπαρκή χρηματοδότηση (56%) και την ανεπαρκή ζήτηση (33%).

3. ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ: *Μικρή βελτίωση κλίματος λόγω της εορταστικής περιόδου*

Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στο **Λιανικό Εμπόριο** βελτιώνεται μόνο οριακά τον Δεκέμβριο και διαμορφώνεται στις 56,6 μονάδες (από 55,3 μονάδες), επίδοση πολύ κατώτερη της αντίστοιχης περσινής (81 μονάδες). **Η δυσαρέσκεια είναι διάχυτη, αφού οι πωλήσεις έχουν μειωθεί και προβλέπεται να εξασθενήσουν περαιτέρω στους περισσότερους κλάδους, ενώ σε πολλούς από αυτούς, η πτώση τους έχει οδηγήσει σε σημαντική διόγκωση αποθεμάτων. Επομένως, τουλάχιστον μέχρι λίγο πριν τις εορτές, η αξιολόγηση της σχετικής κίνησης φανέρωνε την απογοήτευση των επιχειρηματιών σχεδόν σε όλους τους κλάδους. Εξαιρεση συνιστά ο κλάδος Οχημάτων–Ανταλλακτικών που διαφοροποιείται από τη γενική τάση, λόγω της προσδοκίας που δημιουργεί η μείωση της φορολογίας με την απόσυρση παλαιότερων οχημάτων.** Από τα στοιχεία που συναπαρτίζουν το συνολικό δείκτη, οι *εκτιμήσεις των επιχειρήσεων για τις τρέχουσες πωλήσεις* αλλά και οι *προβλέψεις για τις βραχυπρόθεσμες προοπτικές των πωλήσεων* σημειώνουν ήπια άνοδο, με τους σχετικούς δείκτες όμως να παραμένουν σε πολύ χαμηλά επίπεδα, στις -58 και -39 μονάδες αντίστοιχα (από -60 και -42). Οι εκτιμήσεις των *αποθεμάτων* δεν διαφοροποιούνται σημαντικά, με το ποσοστό εκείνων που αναφέρουν ότι αυτά βρίσκονται σε υψηλά για την εποχή επίπεδα να είναι διπλάσιο του αντίστοιχου όσων αναφέρουν το αντίθετο. Εξαιρετικά δυσοίωνες είναι και οι προβλέψεις για τις παραγγελίες προς προμηθευτές, με το σχετικό ισοζύγιο να διαμορφώνεται στις -47 μονάδες. Από την άλλη πλευρά όμως βελτιώνονται οι προβλέψεις για την απασχόληση στον τομέα, με το σχετικό

δείκτη να επανέρχεται σε θετικά επίπεδα, έστω και οριακά στις +3 μονάδες, μετά από ένα δίμηνο αρνητικών τάσεων. Τέλος, ως προς τις τιμές, το αρνητικό ισοζύγιο παραμένει στα ίδια επίπεδα, στις -19 μονάδες, με τρεις στις δέκα επιχειρήσεις να προβλέπουν μείωση.

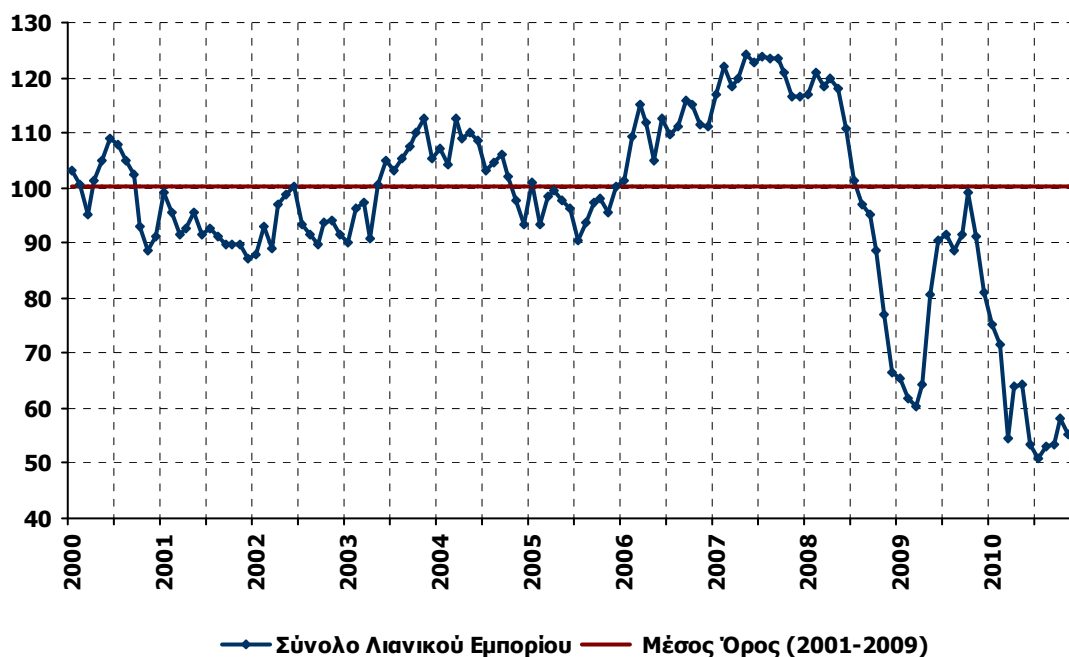
Πίνακας 4: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στο Λιανικό Εμπόριο

				2001-2009		Μ.Ο έτους						
		Min	Max	Μ.Ο		2006	2007	2008	2009	2009		
Λιανικό Εμπόριο (1996-2006=100)		50,8	124,3	100,4		110,8	120,8	102,5	80,7	80,5		
		Ιούλ-10	Μαι-07									
2009												
Ι	Φ	Μ	Α	Μ	Ι	Ι	Α	Σ	Ο	Ν	Δ	
65,3	61,9	60,2	64,5	80,7	90,4	91,4	88,5	91,4	99,0	91,1	81,0	
2010												
Ι	Φ	Μ	Α	Μ	Ι	Ι	Α	Σ	Ο	Ν	Δ	
75,3	71,6	54,5	64,0	64,3	53,3	50,8	53,2	53,4	58,2	55,3	56,6	

Σημείωση: Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών υπολογίζεται με βάση τις εκτιμήσεις και προβλέψεις για τις πωλήσεις και το ύψος των αποθεμάτων.

Πηγή: ΙΟΒΕ

Διάγραμμα 4: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στο Λιανικό Εμπόριο (1996-2006=100)

Πηγή: ΙΟΒΕ

Οι εξελίξεις σε επιμέρους κλάδους του Λιανικού εμπορίου είναι οι εξής:

Ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στα **Τρόφιμα – Ποτά – Καπνός** σημειώνει περαιτέρω υποχώρηση τον Δεκέμβριο και διαμορφώνεται στις 71,9 μονάδες (από 75,2 μονάδες), σε επίδοση σημαντικά υποδεέστερη της αντίστοιχης περσινής (103,5 μονάδες). Από τα στοιχεία που συνδιαμορφώνουν το δείκτη, είναι οι προβλέψεις για τις βραχυπρόθεσμες πωλήσεις οι οποίες τον ωθούν προς τα κάτω, αφού το σχετικό ισοζύγιο περιορίζεται κατά 13

μονάδες και διαμορφώνεται στις -34, σημαντικά χαμηλότερα του φετινού μέσου όρου (-16 μονάδες). Την πτώση αυτή δεν καταφέρνει να αντισταθμίσει η μικρή βελτίωση στις εκτιμήσεις των τρεχουσών πωλήσεων και των αποθεμάτων (στις -25 και -15 μονάδες αντίστοιχα). Από τα υπόλοιπα στοιχεία, οι προβλέψεις των παραγγελιών προς προμηθευτές το επόμενο τρίμηνο υποχωρούν αισθητά, κατά 12 μονάδες (στις -20), ελαφρώς υψηλότερα του φετινού μέσου όρου. Σε σχέση με την απασχόληση του κλάδου, οι προβλέψεις είναι οι πιο αισιόδοξες από κάθε άλλο κλάδο του τομέα, με το σχετικό δείκτη να αγγίζει τις +35 μονάδες. Στις τιμές, το σχετικό ισοζύγιο παραμένει στα ίδια επίπεδα, οριακά δηλαδή θετικό (2-3 μονάδες).

Οι επιχειρηματικές προσδοκίες στα **Υφάσματα – Ένδυση – Υπόδηση** εξασθενούν τον Δεκέμβριο, με το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται στις 62,1 μονάδες (από 66,7 μονάδες), ελαφρώς κάτω του φετινού μέσου όρου, αλλά πολύ χαμηλότερα από την αντίστοιχη περυσινή επίδοση (95,4 μονάδες). Από τους βασικούς συντελεστές δραστηριότητας, όλοι σημειώνουν επιδείνωση, η οποία όμως είναι εντονότερη στα αποθέματα. Συγκεκριμένα, οι εκτιμήσεις αλλά και οι προβλέψεις για τις πωλήσεις του κλάδου κινούνται πτωτικά, με τα σχετικά ισοζύγια να διαμορφώνονται αντίστοιχα στις -46 και -40 μονάδες, ενώ στα αποθέματα, ο σχετικός δείκτης διευρύνεται κατά 11 μονάδες, στις +25, υποδηλώνοντας τη μεγαλύτερη διόγκωσή τους. Ως προς τις προβλέψεις των παραγγελιών προς προμηθευτές το επόμενο τρίμηνο, αυτές επιδεινώνονται επίσης τον Δεκέμβριο, με το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται κάτω του φετινού μέσου όρου, στις -37 μονάδες (από -24). Οι προβλέψεις για την απασχόληση του κλάδου παραμένουν στα ίδια επίπεδα (-27 μονάδες), με τρεις στις δέκα επιχειρήσεις να αναμένουν υποχώρηση στο επόμενο διάστημα. Τέλος, ως προς τις τιμές, το αρνητικό ισοζύγιο διευρύνεται ελαφρά.

Εκ νέου σημαντική υποχώρηση καταγράφεται και στις επιχειρηματικές προσδοκίες στα **Είδη Οικιακού Εξοπλισμού**, με το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται στη δεύτερη χαμηλότερη επίδοση του έτους, στις 46,2 μονάδες (από 53,1 μονάδες), αλλά και αρκετά χαμηλότερα έναντι της αντίστοιχης περυσινής τιμής του (65,7 μονάδες). Από τα κύρια στοιχεία δραστηριότητας του δείκτη, είναι και πάλι οι αρνητικές προβλέψεις για τις πωλήσεις της επόμενης περιόδου και τα διογκωμένα αποθέματα που πιέζουν το δείκτη προς τα κάτω, με τα σχετικά ισοζύγια να επιδεινώνονται περαιτέρω, στις -59 και +31 μονάδες αντίστοιχα (από -38 και +20). Πολύ άσχημες είναι και οι εκτιμήσεις για τις τρέχουσες πωλήσεις, για τρίτο μήνα, με το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται στις -57 μονάδες. Από τα υπόλοιπα στοιχεία, εκ νέου επιδείνωση καταγράφεται στις παραγγελίες προς προμηθευτές (στις -48 από -35 μονάδες το σχετικό ισοζύγιο), ενώ ως προς την απασχόληση του κλάδου, οι προοπτικές που διαγράφονται είναι ιδιαίτερα δυσμενείς, αφού το 65% των επιχειρήσεων προβλέπει μείωση και καμία επιχείρηση για τρίτο κατά σειρά μήνα δεν αναμένει άνοδο των θέσεων εργασίας. Στις τιμές, επικρατούν ακόμα οι προβλέψεις μείωσης αν και πάνω από το 80% προβλέπει σταθερότητα.

Τα **Οχήματα – Ανταλλακτικά**, είναι ο μόνος κλάδος στον οποίο αναθερμαίνονται οι επιχειρηματικές προσδοκίες τον Δεκέμβριο, με το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται κατά 10 σχεδόν μονάδες υψηλότερα, στις 43,7 μονάδες, πάντα όμως χαμηλότερα έναντι της αντίστοιχης περυσινής επίδοσης (62,1 μονάδες). Η απόφαση για τη μείωση των τελών ταξινόμησης με την απόσυρση παλαιότερων οχημάτων αναζωογονεί τις προβλέψεις για τις

πωλήσεις του επόμενου τριμήνου, με το σχετικό αρνητικό ισοζύγιο να κερδίζει πάνω από τις μισές του μονάδες και να διαμορφώνεται στις -31 μονάδες. Την άνοδο αυτή δεν μπορεί να ανατρέψει η ελαφρά πτώση στις εκτιμήσεις για τις τρέχουσες πωλήσεις, όπου το 82% των επιχειρήσεων δηλώνει μειωμένες πωλήσεις. Τα αποθέματα διατηρούνται σε υψηλά επίπεδα (+52 μονάδες ο δείκτης), ενώ οι παραγγελίες προς προμηθευτές βελτιώνονται για τρίτο μήνα, παραμένοντας ωστόσο πτωτικές (στις -53 από -76 μονάδες). Μικρή βελτίωση καταγράφεται στις προβλέψεις για την απασχόληση, οι οποίες όμως παραμένουν εξαιρετικά δυσμενείς, αφού και πάλι περίπου επτά στις δέκα επιχειρήσεις προβλέπουν μείωση των θέσεων εργασίας στο κλάδο. Τέλος, ως προς τις τιμές, η πτωτική τάση ενισχύεται λόγω της μείωσης της φορολογίας.

Στα **Πολυκαταστήματα**, οι επιχειρηματικές προσδοκίες υποχωρούν περαιτέρω τον Δεκέμβριο, με το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται στις 71,9 μονάδες (από 76,4 μονάδες), σημαντικά χαμηλότερα του ετήσιου μέσου όρου, αλλά και της αντίστοιχης περσινής περιόδου (113,5 μονάδες). Από τα στοιχεία του δείκτη, οι εκτιμήσεις των επιχειρήσεων για τις τρέχουσες πωλήσεις βελτιώνονται ελαφρά, όμως το σχετικό ισοζύγιο παραμένει έντονα πτωτικό (-50 από -57 μονάδες). Αντίθετα, οι προβλέψεις για τις πωλήσεις το επόμενο τρίμηνο επιδεινώνονται, με τις μισές επιχειρήσεις να αναμένουν πτώση τους (από 59%) και το 16% άνοδο (από 41%). Τα αποθέματα παραμένουν σε χαμηλά για την εποχή επίπεδα, σύμφωνα με το 1/3 των επιχειρήσεων, αν και ο σχετικός δείκτης αυξάνεται ελαφρώς (στις -30 από -37 μονάδες), ενώ το αρνητικό ισοζύγιο στις παραγγελίες προς προμηθευτές το επόμενο διάστημα διευρύνεται σημαντικά, αφού καμία επιχείρηση δεν αναμένει άνοδο (από 14%). Παρά την ευρύτερη δυσαρέσκεια όμως, οι προοπτικές της απασχόλησης του κλάδου παραμένουν από τις πλέον ενθαρρυντικές του τομέα, με το σχετικό ισοζύγιο να κερδίζει 9 μονάδες (στις +22), ενώ συνολικά για το έτος να διαμορφώνεται στις +15 μονάδες, στην καλύτερη επίδοση σε σχέση με τους υπόλοιπους κλάδους. Τέλος, ως προς τις τιμές, μηδενίζεται το ποσοστό εκείνων που αναμένουν άνοδο (από 15%), ενώ το 1/3 των επιχειρήσεων προβλέπει και πάλι πτώση.

4. ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ: Οριακή βελτίωση του επιχειρηματικού κλίματος, μικτή εικόνα στους επιμέρους κλάδους

Ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις **Υπηρεσίες** αυξάνεται οριακά τον Δεκέμβριο και διαμορφώνεται στις 61,5 μονάδες (από 60,3 μονάδες), 10 μονάδες χαμηλότερα της αντίστοιχης περσινής επίδοσης (70,6 μονάδες). **Οι περισσότεροι δείκτες δραστηριότητας εμφανίζουν οριακές μεταβολές, ενώ στους επιμέρους κλάδους η εικόνα είναι μικτή. Σε όλες τις περιπτώσεις πάντως οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα κατάσταση των επιχειρήσεων, αλλά και τη βραχυπρόθεσμη εξέλιξη της ζήτησης παραμένουν εξαιρετικά δυσμενείς.** Από τους δείκτες που συνεκτιμώνται στη διαμόρφωση του συνολικού δείκτη, όλοι εμφανίζουν μικρή βελτίωση, αν και βρίσκονται σε χαμηλά επίπεδα: η μεγάλη πτώση του προηγούμενου μήνα στις *προβλέψεις για τη ζήτηση το επόμενο τρίμηνο* «διορθώνεται» μόνο οριακά, με το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται στις -19 μονάδες, ενώ οι αρνητικές *εκτιμήσεις για την τρέχουσα ζήτηση* αμβλύνονται και αυτές οριακά (στις -21 μονάδες το σχετικό ισοζύγιο). Σε ότι αφορά τις *εκτιμήσεις των επιχειρήσεων για την τρέχουσα δραστηριότητά τους*, το 35% των επιχειρήσεων δηλώνει ότι αυτή έχει εξασθενήσει, έναντι

40% τον προηγούμενο μήνα. Η έντονη επιδείνωση των προβλέψεων για την απασχόληση τον Νοέμβριο επιμένει και αυτόν το μήνα, με το σχετικό δείκτη στα ίδια επίπεδα (στις -27 μονάδες) και τρεις στις δέκα επιχειρήσεις να αναμένουν περαιτέρω μείωση της απασχόλησης το επόμενο τρίμηνο. Ως προς τις τιμές, οι προβλέψεις μείωσης διατηρούνται και αυτόν το μήνα, με το δείκτη να κινείται στις -19 μονάδες (από -21). Τέλος, το ποσοστό των επιχειρήσεων που αναφέρουν απρόσκοπτη επιχειρηματική λειτουργία περιορίζεται στο 22% (από 27%), με το 45% να κρίνει την ανεπάρκεια ζήτησης ως το βασικότερο εμπόδιο στη λειτουργία του, το 17% την ανεπάρκεια κεφαλαίων κίνησης και το 15% παράγοντες όπως η οικονομική κρίση, η ανεπάρκεια του κράτους και η γραφειοκρατία, η υψηλή φορολογία, η υποβάθμιση του κέντρου της πρωτεύουσας με τη γενικότερη κοινωνική αναστάτωση, η κακή διαχείριση των πόρων, οι υπέρογκες ασφαλιστικές εισφορές, αλλά και η έλλειψη ρευστότητας κ.α.

Σε επίπεδο βασικών κλάδων των Υπηρεσιών επισημαίνονται τα εξής:

Στα **Ξενοδοχεία – Εστιατόρια**, ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών υποχωρεί για δεύτερο συνεχή μήνα σε ιστορικά χαμηλή επίδοση, φθάνοντας στις 55,8 μονάδες (από 67,5 μονάδες), αντανακλώντας τις περιορισμένες κρατήσεις της περιόδου των γιορτών. Από τα επιμέρους στοιχεία δραστηριότητας του δείκτη, είναι οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα κατάσταση των επιχειρήσεων, αλλά πολύ περισσότερο οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα ζήτηση που ωθούν το δείκτη προς τα κάτω, αφού τα σχετικά ισοζύγια «χάνουν» αντίστοιχα 17 και 29 μονάδες και διαμορφώνονται στις -48 και -46. Οι προβλέψεις για τη ζήτηση του επόμενου τριμήνου βελτιώνονται σχετικά, αν και παραμένουν δυσμενείς, με το σχετικό ισοζύγιο να αγγίζει τις -21 μονάδες (από -28). Η εποχικότητα στο προσωπικό οδηγεί σε βελτίωση του δείκτη απασχόλησης του κλάδου, κοντά στο φετινό μέσο όρο (στις -7 από -17 μονάδες), ενώ σε σχέση με τις τιμές, εντείνονται οι αποπληθωριστικές προσδοκίες από το 43% των επιχειρήσεων (από 31%). Τέλος, το ποσοστό των επιχειρήσεων που δηλώνει ότι δεν αντιμετωπίζει εμπόδια στη λειτουργία του περιορίζεται στο 13% (από 39%), με το ευρύ 62% να κρίνει ως βασικότερο εμπόδιο την ανεπάρκεια ζήτησης και το 19% την ανεπάρκεια κεφαλαίων κίνησης.

Μετά το ιστορικά χαμηλό ρεκόρ στις επιχειρηματικές προσδοκίες στα **Τουριστικά Πρακτορεία** τον Νοέμβριο, τον Δεκέμβριο ο σχετικός δείκτης βελτιώνεται μόνο οριακά και διαμορφώνεται στις 43 μονάδες (από 41,9 μονάδες). Από τα επιμέρους στοιχεία, νέα μεγάλη υποχώρηση σημειώνουν οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα κατάσταση των επιχειρήσεων, με το σχετικό δείκτη να φθάνει στις -63 μονάδες (από -44), ενώ πτώση 7 μονάδων καταγράφει και ο δείκτης των εκτιμήσεων για την τρέχουσα εξέλιξη της ζήτησης (στις -63 μονάδες). Η εορταστική περίοδος δεν φαίνεται να βελτίωσε το κλίμα, παρόλο που οι πολύ αρνητικές προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη πορεία της ζήτησης, αμβλύνονται αρκετά, φθάνοντας στις -44 μονάδες (από -72). Ως προς την απασχόληση, ενώ καμία επιχείρηση δεν προβλέπει και πάλι άνοδο, περιορίζεται το ποσοστό εκείνων που προβλέπουν πτώση στο 38% (από 56%). Σχετικά με τις τιμές, οι έντονες προβλέψεις μείωσης του Νοεμβρίου αποδυναμώνονται, με επτά στις δέκα επιχειρήσεις να αναμένουν σταθερότητα. Τέλος, ως προς τα προσκόμματα, και πάλι ένα 6% δηλώνει ότι δεν παρεμποδίζεται η δραστηριότητά του, με το 65% να αναφέρει την ανεπάρκεια της ζήτησης ως σημαντικότερο εμπόδιο, το 11% την ανεπάρκεια κεφαλαίων κίνησης και ένα 15% παράγοντες που συνδέονται με την τρέχουσα οικονομική συγκυρία.

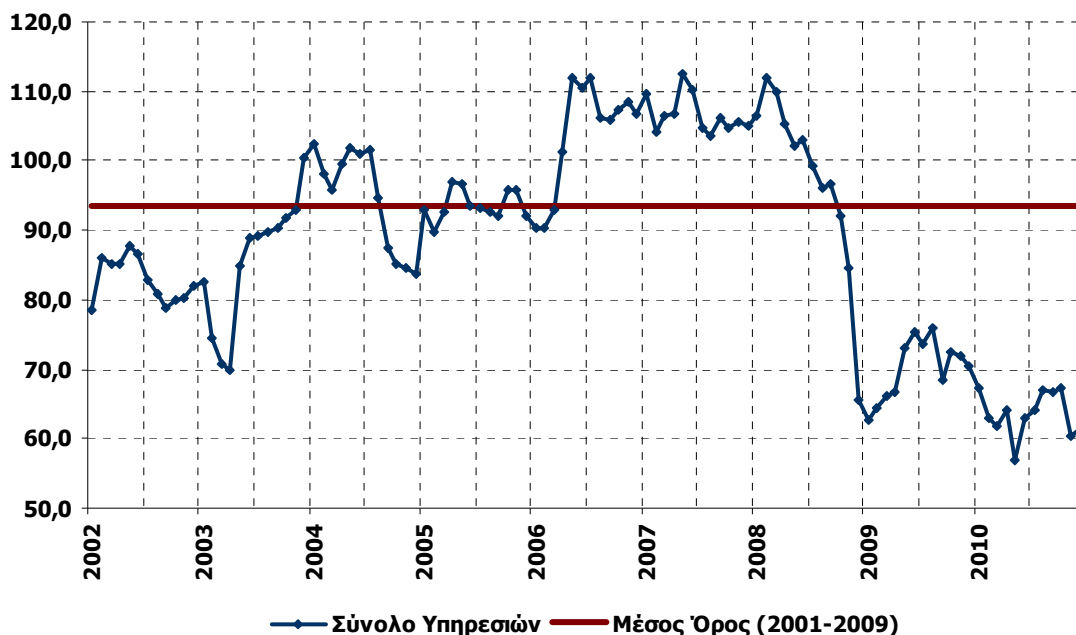
Πίνακας 5: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις Υπηρεσίες

			2001-2009	Μ.Ο έτους							
	Min	Max	Μ.Ο	2005	2006	2007	2008	2009			
Υπηρεσίες (1998-2006=100)	56,8	122,5	93,4	93,6	103,7	106,6	97,8	70,1			
	<i>Μάρ-10</i>	<i>3^ο τριμ 01</i>									
2009											
I	Φ	Μ	Α	Μ	I	I	Α	Σ	Ο	N	Δ
62,6	64,5	66,0	66,7	73,2	75,3	73,7	75,8	68,4	72,4	71,8	70,6
2010											
I	Φ	Μ	Α	Μ	I	I	Α	Σ	Ο	N	Δ
67,2	63,1	61,7	64,1	56,8	63,1	64,1	67,0	66,7	67,4	60,3	61,5

Σημειώσεις: Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών υπολογίζεται με βάση την κατάσταση της επιχείρησης, καθώς και τις εκτιμήσεις και τις προβλέψεις για την πορεία της ζήτησης.

Πηγή: IOBE

Διάγραμμα 5: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις Υπηρεσίες
(1998-2006=100)

Πηγή: IOBE

Περαιτέρω πτώση σημειώνεται στις επιχειρηματικές προσδοκίες στους **Ενδιάμεσους Χρηματοπιστωτικούς Οργανισμούς** (δεν περιλαμβάνονται οι Τράπεζες), με το σχετικό δείκτη να καταγράφει τη χαμηλότερη τιμή του τελευταίου πενταμήνου και να διαμορφώνεται στις 69,2 μονάδες (από 74,8 μονάδες), χαμηλότερα από τα αντίστοιχα περσινά επίπεδα (78,4 μονάδες). Ο δείκτης στις εκτιμήσεις των επιχειρήσεων για την τρέχουσα κατάστασή τους παραμένει καθηλωμένος στις +7 μονάδες, με το 1/3 των επιχειρήσεων να δηλώνει ικανοποιημένο. Έτσι, τα στοιχεία που ωθούν το συνολικό δείκτη προς τα κάτω είναι οι μειωμένες εκτιμήσεις για την τρέχουσα ζήτηση (στις -26 από -20 μονάδες ο σχετικός δείκτης), αλλά κυρίως η ισχυρή πτώση στις προβλέψεις για την εξέλιξη της ζήτησης, οι οποίες μετά από ένα εξάμηνο κυριαρχίας των θετικών προσδοκιών, κινούνται τώρα σε αρνητικά επίπεδα, στις -7 μονάδες (από +10). Στη χειρότερη επίδοση του τετραμήνου διαμορφώνονται και οι προβλέψεις της απασχόλησης του κλάδου, με το σχετικό ισοζύγιο να υποχωρεί χαμηλότερα

του ετήσιου μέσου όρου, στις -21 μονάδες (από -4). Σε σχέση με τις τιμές, σχεδόν ισοσκελίζονται οι θετικές και αρνητικές προβλέψεις, ενώ τέλος, το ποσοστό εκείνων που αναφέρουν απρόσκοπτη λειτουργία αυξάνεται ελαφρά στο 33% (από 27%), με το 38% των επιχειρήσεων να δηλώνει τη χαμηλή ζήτηση ως βασικότερο εμπόδιο και από ένα 14% τα ανεπαρκή κεφάλαια κίνησης και τους παράγοντες που συνδέονται με την υπάρχουσα οικονομική κατάσταση αντίστοιχα.

Στις **Διάφορες Επιχειρηματικές Δραστηριότητες** σημειώνεται κάμψη των επιχειρηματικών προσδοκιών, μετά από ένα τρίμηνο σταθερότητας, με το σχετικό δείκτη να χάνει πάνω από 10 μονάδες και να διαμορφώνεται στις 50,7, χαμηλότερα του φετινού μέσου όρου, αλλά και της αντίστοιχης περσινής επίδοσης (76,5 μονάδες). Όλα τα στοιχεία δραστηριότητας που συνδιαμορφώνουν το δείκτη κινούνται πτωτικά: οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα κατάσταση των επιχειρήσεων βαίνουν δυσμενέστερες, με το σχετικό ισοζύγιο να υποχωρεί στις -49 μονάδες (από -34), ενώ έντονη υποχώρηση σημειώνουν τόσο οι προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη ζήτηση, όσο και οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα πορεία της, με τους αντίστοιχους δείκτες να περιορίζονται στις -23 και -30 μονάδες (από -8 και -19 αντίστοιχα). Από τα υπόλοιπα στοιχεία, σημαντική μείωση καταγράφεται στον αρνητικό δείκτη για τις προβλέψεις της απασχόλησης, ο οποίος τριπλασιάζεται στις -28 μονάδες, ενώ ως προς τις τιμές, οι αποπληθωριστικές προσδοκίες διατηρούνται, αν και ελαφρώς εξομαλυμένες. Τέλος, το ποσοστό των επιχειρήσεων που δηλώνει απρόσκοπτη λειτουργία αυξάνεται ήπια στο 25% (από 22%), με ανάλογα ποσοστά να δηλώνουν την ανεπάρκεια ζήτησης και κεφαλαίων κίνησης ως βασικότερα εμπόδια στην ομαλή λειτουργία τους.

Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στις **Υπηρεσίες Πληροφορικής και Ανάπτυξης Λογισμικού**, μετά από ένα δίμηνο υποχώρησης, συγκρατείται στα ίδια επίπεδα τον Δεκέμβριο, στις 48,1 μονάδες (από 47,9 μονάδες), οριακά άνω του ετήσιου μέσου όρου, αλλά χαμηλότερα της αντίστοιχης περσινής τιμής του (60,9 μονάδες). Οι εκτιμήσεις των επιχειρήσεων για την τρέχουσα δραστηριότητά τους, αλλά και οι αντίστοιχες για την τρέχουσα ζήτηση βελτιώνονται, με τα σχετικά ισοζύγια να διαμορφώνονται αντίστοιχα στις -31 και -33 μονάδες, κερδίζοντας αμφότερα από 10 μονάδες. Από την άλλη πλευρά όμως, το θετικό αποτέλεσμα αντισταθμίζεται από την πτώση στις προβλέψεις των επιχειρήσεων για τη ζήτηση το επόμενο τρίμηνο, οι οποίες επιδεινώνονται για τρίτο μήνα, με το 45% των επιχειρήσεων να αναμένει μείωση (από 36%) και μόλις το 6% (από 16%) ανάκαμψη της ζήτησης. Σε όρους απασχόλησης, το 1/3 των επιχειρήσεων (από 27%) δηλώνει πως αναμένει μείωσή της το επόμενο διάστημα και μόλις ένα 4% και πάλι προσβλέπει σε άνοδο. Σε σχέση με τις τιμές, το έντονα ελλειμματικό ισοζύγιο υποδηλώνει αποπληθωριστικές τάσεις, ενώ τέλος το ποσοστό των επιχειρήσεων που δηλώνει απρόσκοπτη λειτουργία μειώνεται ελαφρά στο 16% (από 20%), με το 44% να κρίνει την ανεπάρκεια ζήτησης ως σημαντικότερο πρόσκομμα και το 23% την ανεπάρκεια κεφαλαίων κίνησης.

ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΩΝ: Δεκέμβριος 2010

Μεγάλη πτώση στην καταναλωτική εμπιστοσύνη, διάχυτη απαισιοδοξία για την οικονομία το 2011

Ο δείκτης καταναλωτικής εμπιστοσύνης, μετά την προσωρινή ανάκαμψη του Νοεμβρίου, τον Δεκέμβριο σημειώνει νέα πτώση κατά 6 σχεδόν μονάδες και διαμορφώνεται στις -75,4 μονάδες, καταγράφοντας έτσι νέο ιστορικά χαμηλό ρεκόρ. **Οι επιπτώσεις της κρίσης, η διαδικασία προσαρμογής στα νέα οικονομικά δεδομένα που αυτή επιφέρει, αλλά κυρίως ο φόβος για την εξάπλωση της ανεργίας οδηγεί σε εξαιρετικά δυσμενείς προβλέψεις για την οικονομική κατάσταση των νοικοκυριών. Ταυτόχρονα δεν έχει περιοριστεί η ανασφάλεια σχετικά με την ανάγκη για επιπρόσθετα μέτρα δημοσιονομικής προσαρμογής, ενώ δεν φαίνεται να δημιουργείται ακόμα η πεποίθηση ότι η αποτελεσματικότητα αυτών των μέτρων μπορεί να επιτρέψει σταδιακή ανάκαμψη της οικονομίας εντός τους 2011.** Έτσι οι Έλληνες καταναλωτές παραμένουν για δέκατο διαδοχικό μήνα οι πιο απαισιόδοξοι ευρωπαίοι, με μεγάλη διαφορά από τους Ρουμάνους και τους Πορτογάλους που ακολουθούν (στις -55,4 και -48,8 μονάδες οι αντίστοιχοι δείκτες), ενώ εξαιρετικά απαισιόδοξοι αρχίζουν να γίνονται και οι Κύπριοι (-40,5 μονάδες ο σχετικός δείκτης). Οι μέσοι ευρωπαϊκοί όροι επιδεινώνονται, αλλά ήπια, τόσο στην ΕΕ, όσο και την Ευρωζώνη και διαμορφώνονται αντίστοιχα στις -12,1 και -11,0 μονάδες. Οι χώρες στις οποίες καταγράφονται θετικοί δείκτες καταναλωτικής εμπιστοσύνης – όπου υπερτερούν δηλαδή οι αισιόδοξοι καταναλωτές – είναι και πάλι χώρες της Κεντρικής και Βόρειας Ευρώπης (Δανία, Γερμανία, Αυστρία, Φινλανδία και Σουηδία). Αναλυτικότερα:

■ Σε ιστορικά υψηλά επίπεδα η απαισιοδοξία για την οικονομική κατάσταση των νοικοκυριών

Οι προβλέψεις των Ελλήνων καταναλωτών για την οικονομική κατάσταση του νοικοκυριού τους προσεχείς 12 μήνες υποχωρούν αισθητά τον Δεκέμβριο, κατά 8 σχεδόν μονάδες, με το σχετικό ισοζύγιο να διαμορφώνεται στις -66,6 μονάδες, σε νέο ιστορικά χαμηλό ρεκόρ. Το 76% των καταναλωτών (από 68%) κρίνει ότι το επόμενο διάστημα η οικονομική του κατάσταση θα επιδεινωθεί ελαφρά ή αισθητά, ενώ το 14% (από 21%) απλώς δεν αναμένει μεταβολές στην οικονομική του κατάσταση. Οι σχετικοί δείκτες της ΕΕ και της Ευρωζώνης διαμορφώνονται αμφότεροι στις -5,8 μονάδες.

■ Ακόμα δυσμενέστερες οι προβλέψεις για την οικονομική κατάσταση της χώρας

Οι προβλέψεις των νοικοκυριών για την οικονομική κατάσταση της χώρας τους το προσεχές 12-μηνο επιδεινώνονται κατά 7 μονάδες τον Δεκέμβριο και καταγράφουν νέα ιστορικά χαμηλά επίπεδα, με το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται στις -76,6 μονάδες. Το συντριπτικό 83% προβλέπει πλέον ελαφρά ή αισθητή επιδείνωση (από 76%), ενώ το 5% αναμένει ελαφρά βελτίωση. Οι σχετικοί δείκτες σε ΕΕ και Ευρωζώνη διαμορφώνονται στις -10,7 και -9,2 μονάδες αντίστοιχα.

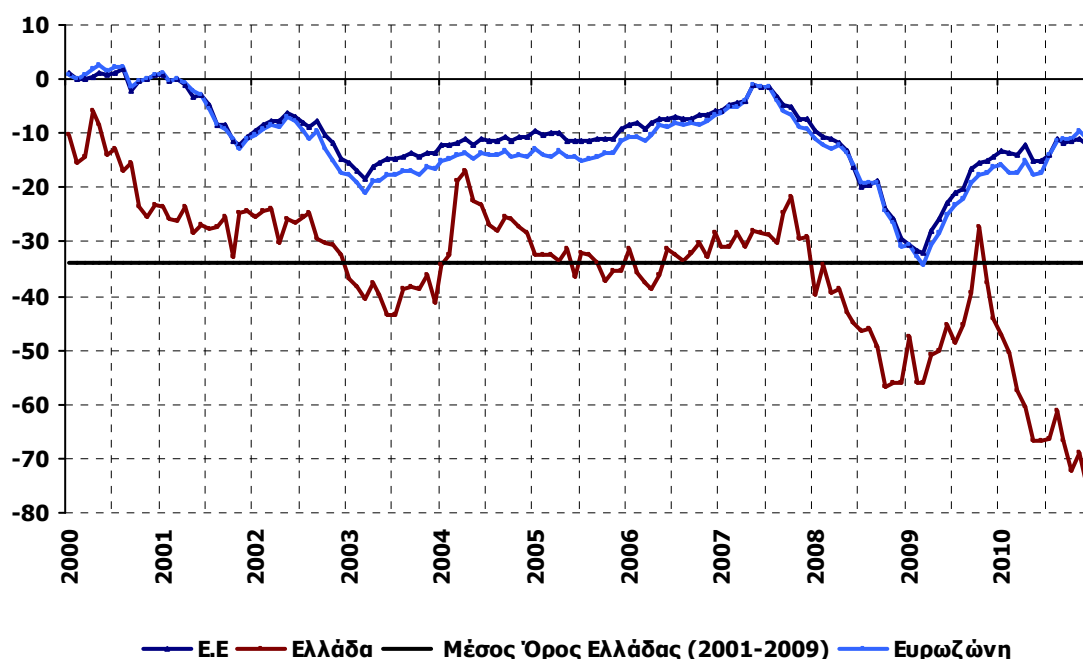
Πίνακας 6: Δείκτης Εμπιστοσύνης Καταναλωτών (εποχικά εξομαλυμένα στοιχεία)

			2001-2009			Μ.Ο έτους						
	Min	Max	M.O			2005	2006	2007	2008	2009		
ΕΕ-27	-31,9 Μαρ-09	0,8 Ιαν-01	-11,5			-10,7	-7,5	-4	-17	-23		
Ευρωζώνη	-34,2 Μαρ-09	1,0 Ιαν-01	-13,1			-13,8	-9,0	-4,9	-18,1	-24,7		
Ελλάδα	-75,4 Δεκ-10	-16,9 Απρ-04	-34,0			-33,8	-33,3	-28,5	-46,0	-45,7		
2009												
	I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	O	N	Δ
ΕΕ-27	-31	-32	-32	-28	-26	-23	-21	-20	-17	-15	-15	-14
Ευρωζώνη	-31	-33	-34	-31	-28	-25	-23	-22	-19	-18	-17	-16
Ελλάδα	-48	-56	-56	-51	-50	-45	-49	-45	-39	-27	-38	-44
2010												
	I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	O	N	Δ
ΕΕ-27	-13	-14	-14	-12	-15	-15	-14	-11	-12	-12	-11	-12
Ευρωζώνη	-16	-17	-17	-15	-18	-17	-14	-11	-11	-11	-9	-11
Ελλάδα	-47	-51	-58	-61	-67	-67	-67	-61	-67	-72	-69	-75

Σημείωση: ο Δείκτης Εμπιστοσύνης Καταναλωτών υπολογίζεται με βάση τις προβλέψεις τους για τη γενικότερη οικονομική κατάσταση της χώρας, την οικονομική κατάσταση του νοικοκυριού τους, την πρόθεση αποταμίευσης και την πρόβλεψη για την ανεργία. Οι προβλέψεις κινούνται στο διάστημα +100 (όλοι προβλέπουν αύξηση) έως -100 (όλοι προβλέπουν μείωση) και εμφανίζονται ως διαφορές των θετικών-αρνητικών απαντήσεων. Αρνητική διαφορά σημαίνει ότι το ποσοστό αυτών που προβλέπουν μείωση του συγκεκριμένου μεγέθους είναι υψηλότερο του ποσοστού εκείνων που προσδοκούν αύξηση και αντίστροφα.

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, DG Ecfm

Διάγραμμα 6: Δείκτης Εμπιστοσύνης Καταναλωτών (εποχικά εξομαλυμένα στοιχεία)

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, DG Ecfm

■ **Μεγάλη πτώση στην πρόθεση για αποταμίευση**

Η πρόθεση για αποταμίευση τους προσεχείς 12 μήνες σημειώνει σημαντική κάμψη τον Δεκέμβριο κατά 8 σχεδόν μονάδες και ο σχετικός δείκτης καταγράφει και εδώ νέο ιστορικό χαμηλό, φθάνοντας τις -70,7 μονάδες. Το 86% των ελληνικών νοικοκυριών (από 82%) θεωρεί μη πιθανή ή καθόλου πιθανή την αποταμίευση το επόμενο 12μηνο, ενώ μόλις το 12% (από 16%) τη θεωρεί αρκετά ή πολύ πιθανή. Οι σχετικοί δείκτες σε ΕΕ και Ευρωζώνη κυμαίνονται στις -6,1 και -7,7 μονάδες αντίστοιχα.

■ **Επιδείνωση στις προβλέψεις για την ανεργία**

Οι προβλέψεις των καταναλωτών για την εξέλιξη της ανεργίας τους προσεχείς 12 μήνες, επιδεινώνονται και αυτές τον Δεκέμβριο, με το σχετικό δείκτη να προσεγγίζει το υψηλό ρεκόρ του Σεπτεμβρίου, στις +87,9 μονάδες (από +84,4 μονάδες). Σχεδόν το σύνολο των ελληνικών νοικοκυριών (94%) αναμένει ελαφρά ή αισθητή άνοδο της ανεργίας (από 92%), ενώ μόλις ένα 2% προβλέπει απλώς ότι η ανεργία δεν θα μεταβληθεί το επόμενο 12μηνο. Οι αντίστοιχοι δείκτες σε ΕΕ και Ευρωζώνη διαμορφώνονται αντίστοιχα στις +26 και +21,4 μονάδες.

■ **Αισθητή υποχώρηση της πρόθεσης για μείζονες αγορές**

Η πρόθεση των καταναλωτών για σημαντικές αγορές τους προσεχείς 12 μήνες (επίπλων, ηλεκτρικών συσκευών, κ.λπ.) υποχωρεί αισθητά τον Δεκέμβριο, με το σχετικό δείκτη να χάνει 11 μονάδες και να διαμορφώνεται στις -69,8 μονάδες. Το 81% των Ελλήνων καταναλωτών (από 74%) προβλέπει λίγο ή πολύ λιγότερες δαπάνες το επόμενο διάστημα, ενώ ένα 11% αναμένει σταθερότητα στα σχετικά έξοδά του (από 16%). Σε ΕΕ και Ευρωζώνη, οι σχετικοί δείκτες φθάνουν τις -24,3 και -24,5 μονάδες αντίστοιχα.

■ **Ενίσχυση των πληθωριστικών προσδοκιών**

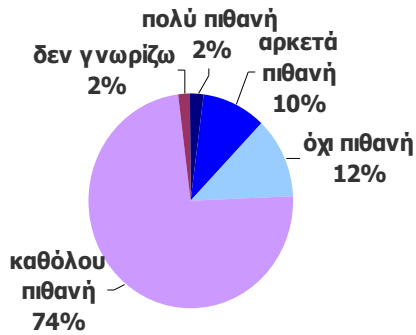
Οι πληθωριστικές προβλέψεις των τιμών ενισχύονται τον Δεκέμβριο, με το σχετικό δείκτη προβλέψεων των τιμών τους προσεχείς 12 μήνες να αυξάνεται κατά 9 σχεδόν μονάδες και να διαμορφώνεται στις 33,1 μονάδες. Το 64% (από 55%) των καταναλωτών αναμένει άνοδο τιμών με τον ίδιο ή ταχύτερο ρυθμό, ενώ το 10% (από 19%) θεωρεί ότι αυτές θα παραμείνουν αμετάβλητες. Στην ΕΕ και την Ευρωζώνη, οι αντίστοιχοι δείκτες αυξάνονται επίσης, στις +20,7 και +15 μονάδες αντίστοιχα.

■ **Αύξηση του ποσοστού των νοικοκυριών που έχουν χρεωθεί**

Σε σχέση με την τρέχουσα οικονομική κατάσταση του νοικοκυριού τους, τον Δεκέμβριο δεν καταγράφονται σημαντικές μεταβολές, με το ποσοστό των ελληνικών νοικοκυριών που αναφέρει ότι έχει αυξήσει λίγο ή πολύ την αποταμίευσή του να διαμορφώνεται στο 20% (από 21%), ενώ τα ποσοστά εκείνων που δηλώνουν ότι «μόλις τα βγάζουν πέρα» αλλά και όσων δηλώνουν ότι αντλούν από τις αποταμιεύσεις τους να παγιώνονται αντίστοιχα στο 59% και 10%. Μικρή άνοδος σημειώνεται μόνο στο ποσοστό εκείνων που αναφέρουν ότι έχουν χρεωθεί (11% από 9%).

Διάγραμμα 7: Βασικοί Δείκτες έρευνας καταναλωτών

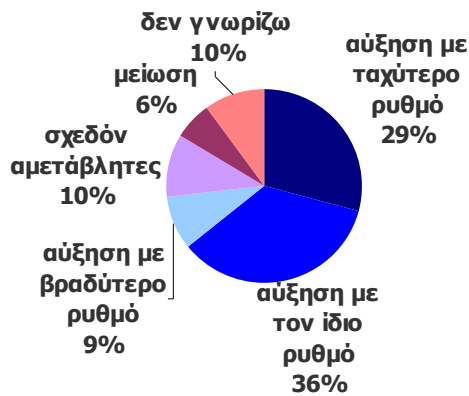
ΠΡΟΘΕΣΗ ΑΠΟΤΑΜΙΕΥΣΗΣ ΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ 12ΜΗΝΟ

ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΑΝΕΡΓΙΑΣ ΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ 12ΜΗΝΟ

ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΩΝ ΤΙΜΩΝ ΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ 12ΜΗΝΟ

ΠΡΟΘΕΣΗ ΓΙΑ ΜΕΙΖΟΝΕΣ ΑΓΟΡΕΣ ΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ 12ΜΗΝΟ

Πηγή: IOBE